

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τρίτο τμήμα)

της 18ης Δεκεμβρίου 2009*

Στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις T-440/03, T-121/04, T-171/04, T-208/04, T-365/04 και T-484/04,

Jean Arizmendi, κάτοικος Bayonne (Γαλλία), και οι λοιποί 60 ενάγοντες, των οποίων τα ονόματα περιλαμβάνονται σε παράρτημα, εκπροσωπούμενοι, στην υπόθεση T-440/03, από τους J.-F. Péricaud, P. Péricaud και M. Tournois και, στις υποθέσεις T-121/04, T-171/04, T-208/04, T-365/04 και T-484/04, από τους J.-F. Péricaud και M. Tournois, δικηγόρους,

ενάγοντες,

υποστηριζόμενοι από το

Chambre nationale des courtiers maritimes de France, με έδρα το Παρίσι (Γαλλία), εκπροσωπούμενο από την J.-F. Péricaud, δικηγόρο,

παρεμβαίνουν στην υπόθεση T-440/03,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

κατά

Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εκπροσωπούμενου αρχικώς από τους J.-P. Jacqué και M. Giorgi Fort, στη συνέχεια από τους F. Florindo Gijón και M. Balta,

και

Ευρωπαϊκής Επιτροπής, εκπροσωπούμενης από τον X. Lewis και, στην υπόθεση Τ-121/04 από τους X. Lewis και B. Stromsky,

εναγόμενοι,

με αντικείμενο αγωγή αποζημίωσης δυνάμει των άρθρων 235 ΕΚ και 288, δεύτερο εδάφιο, ΕΚ, με την οποία ζητείται να υποχρεωθεί η Κοινότητα να τους καταβάλει αποζημίωση για τη ζημία που υπέστησαν εξαιτίας της καταργήσεως του μονοπωλίου του γαλλικού σώματος μεσιτών διερμηνέων και οδηγών πλοίων,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους J. Azizi (εισηγητή), πρόεδρο, E. Cremona και S. Frimodt Nielsen, δικαστές,

γραμματέας: T. Weiler, υπάλληλος διοικήσεως,

II - 4888

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζήτησεως της 30ής Ιουνίου 2009,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Το νομικό πλαίσιο

- 1 Το άρθρο 4, σημείο 17, του κανονισμού (ΕΟΚ) 2913/92 του Συμβουλίου, της 12ης Οκτωβρίου 1992, περί θεσπίσεως κοινοτικού τελωνειακού κώδικα (ΕΕ L 302 σ. 1), ορίζει τη διασάφηση ως πράξη με την οποία ένα πρόσωπο δηλώνει, με τους απαιτούμενους τύπους και διαδικασίες, τη βούλησή του να υπαγάγει ένα εμπόρευμα σε συγκεκριμένο τελωνειακό καθεστώς.
- 2 Το άρθρο 4, σημείο 19, του κανονισμού 2913/92 ορίζει την προσκόμιση εμπορευμάτων στο τελωνείο ως ενημέρωση των τελωνειακών αρχών σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπονται για την προσκόμιση των εμπορευμάτων στο τελωνείο ή σε οποιοδήποτε άλλο μέρος έχει καθοριστεί ή εγκριθεί από τις τελωνειακές αρχές.
- 3 Το άρθρο 5 του κανονισμού 2913/92 ορίζει:

«1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 64, παράγραφος 2, και των μέτρων που λαμβάνονται στο πλαίσιο του άρθρου 243, παράγραφος 2, στοιχείο β', κάθε πρόσωπο μπορεί να ορίζει αντιπρόσωπό του ενώπιον των τελωνειακών αρχών για τη διεκπεραίωση των πράξεων και των διατυπώσεων που προβλέπονται από την τελωνειακή νομοθεσία.

2. Η αντιπροσώπευση μπορεί να είναι:

— άμεση, οπότε ο αντιπρόσωπος ενεργεί στο όνομα και για λογαριασμό τρίτου,

ή

— έμμεση, οπότε ο αντιπρόσωπος ενεργεί στο όνομά του, αλλά για λογαριασμό τρίτου.

Ένα κράτος μέλος μπορεί να περιορίσει, στο έδαφός του, το δικαίωμα διασάφησης:

— με άμεση αντιπροσώπευση, ή

— με έμμεση αντιπροσώπευση,

ορίζοντας ότι ο αντιπρόσωπος πρέπει να είναι εκτελωνιστής που ασκεί τη δραστηριότητά του στη χώρα αυτή.»

4 Το άρθρο 64 του κανονισμού 2913/92 ορίζει:

«1. [Με την επιφύλαξη του άρθρου 5] η διασάφηση μπορεί να υποβληθεί από κάθε πρόσωπο δυνάμενο να προσκομίσει ή να ενεργήσει ώστε να προσκομισθεί στο αρμόδιο τελωνείο το οικείο εμπόρευμα καθώς και όλα τα παραστατικά των οποίων η προσκόμιση είναι αναγκαία για να επιτραπεί η εφαρμογή των διατάξεων που διέπουν το τελωνειακό καθεστώς για το οποίο γίνεται η διασάφηση του εμπορεύματος.

2. Εντούτοις:

α) όταν η αποδοχή διασάφησης συνεπάγεται εκτέλεση ειδικών υποχρεώσεων από συγκεκριμένο πρόσωπο, η διασάφηση πρέπει να γίνεται από το πρόσωπο αυτό ή για λογαριασμό του [...]».

5 Το άρθρο 38, παράγραφος 1, του κανονισμού 2913/92 ορίζει:

«Τα εμπορεύματα που εισέρχονται στο τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας πρέπει να προσκομίζονται χωρίς καθυστέρηση από το πρόσωπο που πραγματοποίησε την είσοδο αυτή, χρησιμοποιώντας κατά περίπτωση, την οδό που καθορίζει η τελωνειακή αρχή και σύμφωνα με τους όρους που καθορίζονται από την αρχή αυτή:

α) είτε στο τελωνείο που καθορίζει η τελωνειακή αρχή ή σε οποιοδήποτε άλλο χώρο που καθορίζει ή εγκρίνει η αρχή αυτή,

β) είτε σε ελεύθερη ζώνη, εφόσον η είσοδος των εμπορευμάτων στην ελεύθερη αυτή ζώνη γίνεται απευθείας:

— διά θαλάσσης ή αέρος,

— με χερσαία μεταφορά, χωρίς να χρησιμοποιείται άλλο μέρος του τελωνειακού εδάφους της Κοινότητας, όταν πρόκειται για ελεύθερη ζώνη που πρόσκειται σε χερσαίο σύνορο μεταξύ κράτους μέλους και τρίτης χώρας.»

6 Το άρθρο 40 του κανονισμού 2913/92, όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών, ορίζει:

«Τα εμπορεύματα που, κατ' εφαρμογή του άρθρου 38, παράγραφος 1, στοιχείο α', φθάνουν στο τελωνείο ή σε οποιοδήποτε άλλο χώρο που καθορίζεται ή εγκρίνεται από την τελωνειακή αρχή πρέπει να προσκομίζονται στο τελωνείο από το πρόσωπο που εισήγαγε τα εμπορεύματα στο τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας ή, κατά περίπτωση, από το πρόσωπο που αναλαμβάνει τη μεταφορά των εμπορευμάτων μετά την είσοδο αυτή.»

7 Το άρθρο 43 του κανονισμού 2913/92, όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών, ορίζει:

«Με την επιφύλαξη του άρθρου 45, τα εμπορεύματα που προσκομίζονται στο τελωνείο, κατά την έννοια του άρθρου 40, πρέπει να αποτελούν αντικείμενο συνοπτικής διασάφησης.

Η συνοπτική διασάφηση πρέπει να κατατίθεται μόλις προσκομιστούν τα εμπορεύματα στο τελωνείο. Εντούτοις, η τελωνειακή αρχή μπορεί να παρέχει προθεσμία για την κατάθεση αυτή, η οποία λήγει το αργότερο την πρώτη εργάσιμη μέρα μετά την ημέρα προσκόμισης των εμπορευμάτων στο τελωνείο.»

- 8 Το άρθρο 44 του κανονισμού 2913/92, όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών, ορίζει:

«Η συνοπτική διασάφηση συντάσσεται σε έντυπο σύμφωνα με το υπόδειγμα που καθορίζεται από την τελωνειακή αρχή. Εντούτοις, η τελωνειακή αρχή μπορεί να δεχθεί τη χρησιμοποίηση, ως συνοπτικής διασάφησης, κάθε εμπορικού ή διοικητικού εγγράφου που περιέχει όλα τα αναγκαία στοιχεία για την εξακρίβωση των εμπορευμάτων.

2. Η κατάθεση της συνοπτικής διασάφησης πραγματοποιείται:

- α) είτε από το πρόσωπο που έχει πραγματοποιήσει την είσοδο των εμπορευμάτων στο τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας ή, κατά περίπτωση, από το πρόσωπο που έχει αναλάβει τη μεταφορά των εμπορευμάτων, μετά την πραγματοποίηση αυτής της εισόδου,
- β) είτε από το πρόσωπο για λογαριασμό του οποίου έχουν ενεργήσει τα πρόσωπα που αναφέρονται στο στοιχείο α'.»

Πραγματικά περιστατικά

Αρχικό καθεστώς των ναυλομεσιτών

Ιστορικό και φύση του καθεστώτος του ναυλομεσίτη

- 9 Δυνάμει του γαλλικού εμπορικού κώδικα (στο εξής: εμπορικός κώδικας), το σώμα μεσιτών διερμηνέων και οδηγών πλοίων (στο εξής: ναυλομεσίτες) απολάμβανε ενός υβριδικού καθεστώτος, που αποτελούσε συνδυασμό των καθεστώτων αφενός του δημόσιου λειτουργού, που έχει το μονοπώλιο ορισμένων πράξεων, αφετέρου του εμπόρου.
- 10 Γενεσιουργός αιτία του καθεστώτος αυτού ήταν η πρόθεση του Γάλλου νομοθέτη να προστατεύσει τόσο τους αλλοδαπούς πλοιάρχους, που δεν μιλούν τη γαλλική γλώσσα, όσο και τους Γάλλους πλοιάρχους, έναντι των μεσαζόντων που επιβάλλουν υπέρογκα τέλη.

Συνέπειες του υβριδικού καθεστώτος των ναυλομεσιτών

— Γενικό πλαίσιο των σχετικών υποχρεώσεων και δικαιωμάτων

- 11 Από την ιδιότητα των ναυλομεσιτών ως εμπόρων και δημοσίων λειτουργών απέρρεαν ορισμένα δικαιώματα και υποχρεώσεις (στο εξής: προνόμιο).

12 Τουτέστιν, το καθεστώς του εμπόρου συνεπαγόταν την τήρηση βιβλίου και λογιστικών πράξεων, την εφαρμογή της νομοθεσίας περί πτωχεύσεων και την απαγόρευση συστάσεως αστικών εταιριών.

13 Το απορρέον από τα άρθρα L-131-1 επ. του εμπορικού κώδικα καθεστώς δημόσιου λειτουργού συνεπαγόταν διορισμό με απόφαση του Γάλλου Υπουργού Μεταφορών και άσκηση των καθηκόντων εντός μίας αγοράς στην οποία εκ του νόμου είχαν την αποκλειστικότητα.

14 Το άρθρο L-131-2 του εμπορικού κώδικα όριζε τα ακόλουθα:

«Οι ναυλομεσίτες μεσολαβούν για τις ναυλώσεις και έχουν, επιπλέον, το αποκλειστικό δικαίωμα να μεταφράζουν, σε περίπτωση ένδικης διαφοράς, δηλώσεις, ναυλοσύμφωνα, φορτωτικές, συμβάσεις και κάθε εμπορική πράξη της οποίας απαιτείται η μετάφραση και, τέλος, να διαπιστώνουν τις τιμές των ναύλων.

Στις ένδικες εμπορικές διαφορές θα ασκούν, για τις τελωνειακές αρχές, αποκλειστικά καθήκοντα διαμεσολαβητή για κάθε αλλοδαπό, πλοίαρχο, έμπορο, πλήρωμα σκάφους και άλλο πρόσωπο απασχολούμενο στη ναυτιλία.»

— Υλικό πεδίο εφαρμογής του προνομίου

15 Στο πλαίσιο του προνομίου τους, οι ναυλομεσίτες ασκούσαν δύο διακριτές αποστολές, συνιστάμενες αφενός στη διεκπεραίωση των τελωνειακών διατυπώσεων που απαιτούνται εκ μέρους της διοικήσεως των τελωνείων και/ή των φορέων διαχειρίσεως λιμένος, αφετέρου, στα καθήκοντα ορκωτού διερμηνέα ενώπιον των δικαστηρίων.

- 16 Όσον αφορά το μονοπώλιο για τη διεκπεραίωση πράξεων και διατυπώσεων συνδεδεμένων με την ενώπιον του τελωνείου διαδικασία, οι πράξεις και οι διατυπώσεις αυτές περιελάμβαναν την καταγραφή της κυκλοφορίας των πλοίων κατά την άφιξη και την αναχώρηση, τη διαβίβαση των φυσικών χαρακτηριστικών βάσει των οποίων καθορίζεται ο φορολογητέος όγκος, τη σύνταξη των «δηλώσεων σκάφους» (είσοδος και έξοδος), την κατάρτιση βεβαιώσεων και πιστοποιητικών που θεωρούνται από το τελωνείο και τη διαβίβαση αντιγράφων των καταλόγων πληρώματος στις αρμόδιες αρχές, όπως το τελωνείο, τη μεθοριακή αστυνομία και την ακτοφυλακή.

— Εδαφικό και προσωπικό πεδίο εφαρμογής του προνομίου

- 17 Το προνόμιο των ναυλομεσιτών περιοριζόταν γεωγραφικά στον λιμένα στον οποίο ήταν διορισμένος ο ναυλομεσίτης και εφαρμοζόταν, κατά κανόνα, σε όλα τα σκάφη. Το προνόμιο αυτό ίσχυε υπέρ όλων των ναυλομεσιτών της ίδιας περιφέρειας.

— Υποχρεώσεις που απορρέουν από το καθήκον του δημόσιου λειτουργού

- 18 Συνεπεία του καθήκοντος αυτού, το οποίο αποτελεί συστατικό στοιχείο της ιδιότητας του δημοσίου λειτουργού, ο ναυλομεσίτης υποχρεούτο να ασκεί τις αρμοδιότητές του προς όφελος κάθε αιτούντος.
- 19 Επιπλέον, κάθε ναυλομεσίτης όφειλε να ασκεί όλες του τις αρμοδιότητες, ενώ του απαγορευόταν, προς διασφάλιση της ανεξαρτησίας του, να επιχειρεί εμπορικές ή τραπεζικές πράξεις για λογαριασμό του.

— Δικαιώματα που απορρέουν από το καθήκον του δημόσιου λειτουργού

- 20 Αφενός, κάθε ναυλομεσίτης δικαιούτο αμοιβή για τις υπηρεσίες που παρείχε, το ύψος της οποίας καθοριζέτο βάσει διατάγματος.
- 21 Αφετέρου, κάθε ναυλομεσίτης είχε «δικαίωμα παρουσιάσεως» του διαδόχου του προκειμένου να λάβει αυτός έγκριση από τον Υπουργό Εμπορικής Ναυτιλίας. Το εν λόγω «δικαίωμα παρουσιάσεως» επρόκειτο περί μεταβιβάσιμου και παραγράψιμου περιουσιακού δικαιώματος και αποτελούσε το αντάλλαγμα για την κτήση, εξ επαχθούς αιτίας, της ιδιότητας του δημόσιου λειτουργού.

Κατάργηση του προνομίου των ναυλομεσιτών

Έκδοση του κανονισμού 2913/92 και διαδικασία για τη διαπίστωση παραβάσεως

- 22 Ο κανονισμός 2913/92, που τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 1994, απελευθέρωσε την άσκηση ορισμένων επαγγελματιών που συνδέονται με το λιμενικό εμπόριο. Συγκεκριμένα, θέσπισε κατ' αρχήν την ελευθερία αντιπροσωπεύσεως ενώπιον των τελωνειακών αρχών, απαγορεύοντας, στο άρθρο του 5, τη διπλή αντιπροσώπευση στο τελωνείο.
- 23 Το 1997, το άρθρο L-131-2 του εμπορικού κώδικα, που κατοχύρωνε το μονοπώλιο των ναυλομεσιτών για τη διεκπεραίωση των πράξεων και των διατυπώσεων που συνδέονται με την ενώπιον του τελωνείου διαδικασία, εξακολούθησε να ισχύει. Κρίνοντας ότι η νομοθεσία αυτή δεν συνάδει προς το άρθρο 5 του κανονισμού 2913/92, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κίνησε κατά της Γαλλικής Δημοκρατίας διαδικασία για τη διαπίστωση παραβάσεως.

- 24 Στο πλαίσιο αυτό, στις 12 Φεβρουαρίου 1997, η Επιτροπή ζήτησε από τη Γαλλική Δημοκρατία να υποβάλει τις παρατηρήσεις της σχετικά με το μονοπώλιο που διασφάλιζε υπέρ των ναυλομεσιτών όσον αφορά την ενώπιον του τελωνείου διαδικασία.
- 25 Στις 3 Δεκεμβρίου 1997, η Επιτροπή εξέδωσε αιτιολογημένη γνώμη, κατά το άρθρο 226, πρώτο εδάφιο, ΕΚ, που αφορούσε παράβαση του άρθρου 5, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού 2913/92.
- 26 Στη γνώμη αυτή, η Επιτροπή επεσήμανε μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

«Σε ό,τι αφορά τους ναυλομεσίτες, το άρθρο [L-131-2] του γαλλικού εμπορικού κώδικα διασφαλίζει το προνόμιό τους περί αντιπροσωπεύσεως ενώπιον των τελωνειακών υπηρεσιών. Είναι επιφορτισμένοι με την ενώπιον του τελωνείου διαδικασία, ήτοι με το σύνολο των διοικητικών και τελωνειακών διατυπώσεων που πρέπει να τηρηθούν κατά την είσοδο και την έξοδο του πλοίου τους.

Το άρθρο 5, παράγραφος 2, [δευτέρο] εδάφιο, [του κανονισμού 2913/92] παρέχει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να περιορίσουν την αντιπροσώπευση, εντούτοις, δεδομένου ότι η διάταξη αυτή συνιστά παρέκκλιση από την αρχή της ελευθερίας αντιπροσωπεύσεως, θα πρέπει να ερμηνευθεί συσταλτικώς. Δεν μπορεί παρά να αφορά μόνον την κατάρτιση της διασαφήσεως και δεν είναι επομένως δυνατόν να επεκτείνεται σε άλλες πράξεις και διατυπώσεις, πέραν όσων συνδέονται άμεσα με την διασάφηση, όπως αυτή ορίζεται στα άρθρα 4, [σημεία] 17 και 62 έως 77, του [κανονισμού 2913/92].

[...]

Για τους λόγους αυτούς, η Επιτροπή [...] εκδίδει αιτιολογημένη γνώμη, βάσει του άρθρου [226, πρώτο εδάφιο, ΕΚ] διότι, [...] διασφαλίζοντας, δυνάμει του άρθρου [L-131-2] του γαλλικού εμπορικού κώδικα, υπέρ των ναυλομεσιτών την αντιπροσώπευση για τη διεκπεραίωση των πράξεων και των διατυπώσεων που συνδέονται με την ενώπιον του τελωνείου διαδικασία, [...] η Γαλλική Δημοκρατία παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει βάσει του άρθρου 5, παράγραφοι 1 και 2, [του κανονισμού 2913/92].

Η Επιτροπή καλεί τη Γαλλική Δημοκρατία να λάβει τα μέτρα που είναι αναγκαία για τη συμμόρφωσή της προς την παρούσα αιτιολογημένη γνώμη εντός προθεσμίας δύο μηνών από την κοινοποίησή της.»

Τροποποίηση της γαλλικής νομοθεσίας

²⁷ Ο Γάλλος νομοθέτης εξέδωσε τον νόμο 2001-43, της 16ης Ιανουαρίου 2001, περί διαφόρων διατάξεων προσαρμογής στο κοινοτικό δίκαιο στον τομέα των μεταφορών (*JORF* της 17ης Ιανουαρίου 2001, σ. 848). Ο νόμος αυτός κατήργησε το μονοπώλιο των ναυλομεσιτών.

²⁸ Πράγματι, το άρθρο 1 του εν λόγω νόμου ορίζει:

«I. Το άρθρο L-131-2 του εμπορικού κώδικα καταργείται.

II. Η μεσιτεία για τις ναυλώσεις, η διαπίστωση του ύψους των ναύλων, οι διατυπώσεις που συνδέονται με την ενώπιον του τελωνείου διαδικασία, η μετάφραση των

δηλώσεων, τα ναυλοσύμφωνα, οι φορτωτικές, οι συμβάσεις και κάθε εμπορική πράξη πραγματοποιούνται, εφόσον αφορούν πλοία, ελεύθερα από τον εφοπλιστή ή από τον αντιπρόσωπό του, που μπορεί να είναι ο πλοίαρχος.»

- 29 Τα άρθρα 2 και 4 του νόμου 2001-43 ορίζουν τις προϋποθέσεις αποζημιώσεως των ναυλομεσιτών, συνεπεία της απώλειας του δικαιώματός τους.
- 30 Στο άρθρο 5 του νόμου 2001-43 διευκρινίζεται ότι πρόκειται να καθορισθούν με διάταγμα οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες οι ναυλομεσίτες θα μπορούν να έχουν πρόσβαση στα επαγγέλματα του ελεγκτή μεταφορών, του γραμματέα εμποροδικείου, του δικαστικού επιμελητή, του δικαστικού αντιπροσώπου κατά την εκκαθάριση επιχειρήσεων, ιδίως σε ό,τι αφορά την ολική ή μερική απαλλαγή διπλωμάτων και επαγγελματικής κατάρτισεως.

Διαδικασία

- 31 Με δικόγραφο που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου [νυν Γενικού Δικαστηρίου], μεταξύ 29 Δεκεμβρίου 2003 και 9 Δεκεμβρίου 2004, οι ενάγοντες, Jean Arizmendi και οι υπόλοιποι 60 ναυλομεσίτες, των οποίων τα ονόματα περιλαμβάνονται σε παράρτημα, άσκησαν τις υπό κρίση αγωγές αποζημιώσεως.
- 32 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου [νυν Γενικού Δικαστηρίου] στις 8 Μαρτίου 2004, το Chambre nationale des courtiers maritimes de France (Εθνικό επιμελητήριο ναυλομεσιτών Γαλλίας) ζήτησε να παρέμβει στην παρούσα διαδικασία υπέρ των εναγόντων στην υπόθεση Τ-440/03. Με διάταξη της 30ής Ιουνίου 2004, ο πρόεδρος του τρίτου τμήματος του Πρωτοδικείου [νυν Γενικού Δικαστηρίου] επέτρεψε την εν λόγω παρέμβαση. Το παρεμβαίνον κατέθεσε το υπόμνημά του εντός της ταχθείσας προθεσμίας.

- 33 Με χωριστά δικόγραφα που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου [νυν Γενικού Δικαστηρίου] μεταξύ της 29ης Μαρτίου 2004 και της 19ης Ιανουαρίου 2005, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης προέβαλε, δυνάμει του άρθρου 114 του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου [νυν Γενικού Δικαστηρίου], δύο ενστάσεις απαραδέκτου, σε καθεμία από τις παρούσες υποθέσεις.
- 34 Με χωριστά δικόγραφα που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου [νυν Γενικού Δικαστηρίου] μεταξύ της 30ής Μαρτίου 2004 και της 20ής Ιανουαρίου 2005, η Επιτροπή προέβαλε, δυνάμει του άρθρου 114 του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου [νυν Γενικού Δικαστηρίου], τρεις ενστάσεις απαραδέκτου, σε καθεμία από τις παρούσες υποθέσεις, στις οποίες προσετέθη και μία τέταρτη, στην υπόθεση T-121/04.
- 35 Με διάταξη του προέδρου του τρίτου τμήματος του Πρωτοδικείου [νυν Γενικού Δικαστηρίου], της 28ης Απριλίου 2005, αποφασίστηκε, δυνάμει του άρθρου 50 του Κανονισμού Διαδικασίας του, η συνεκδίκαση των υποθέσεων T-440/03, T-121/04, T-171/04, T-208/04, T-365/04 και T-484/04, προς διευκόλυνση της έγγραφης και της προφορικής διαδικασίας και προς έκδοση κοινής αποφάσεως.
- 36 Με διάταξη της 5ης Δεκεμβρίου 2005, το Πρωτοδικείο [νυν Γενικό Δικαστήριο] αποφάσισε, δυνάμει του άρθρου 1141, παράγραφος 4, του Κανονισμού Διαδικασίας του, τη συνεκδίκαση των ενστάσεων απαραδέκτου που προέβαλαν το Συμβούλιο και η Επιτροπή με την ουσία της υποθέσεως και επιφυλάχθηκε ως προς τα δικαστικά έξοδα.
- 37 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Γενικό Δικαστήριο (τρίτο τμήμα) αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία. Στο πλαίσιο των μέτρων οργάνωσης της διαδικασίας, κάλεσε τους διαδίκους να απαντήσουν σε ορισμένες ερωτήσεις. Οι διάδικοι συμμορφώθηκαν προς τα αιτήματα αυτά.
- 38 Οι διάδικοι αγόρευαν και απάντησαν στις ερωτήσεις του Πρωτοδικείου [νυν Γενικού Δικαστηρίου] κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 30ής Ιουνίου 2009.

Αιτήματα των διαδίκων

- 39 Οι ενάγοντες ζητούν από το Πρωτοδικείο [νυν Γενικό Δικαστήριο]:
- να απορρίψει τις ενστάσεις απαραδέκτου του Συμβουλίου και της Επιτροπής και να κηρύξει τις αγωγές παραδεκτές

 - κατά κύριο λόγο, να αναγνωρίσει την ευθύνη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας έναντι όλων των εναγόντων, λόγω της παράνομης θεσπίσεως και, εν συνεχεία, υπαγωγής τους στο άρθρο 5 του κανονισμού 2913/92

 - επικουρικώς, να αναγνωρίσει την ευθύνη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας έναντι όλων των εναγόντων, λόγω της —έστω νόμιμης— θεσπίσεως και, εν συνεχεία, εφαρμογής του άρθρου 5 του κανονισμού 2913/92, συνεπεία των οποίων οι ενάγοντες υπέστησαν ασυνήθη και ειδική ζημία

 - κατά συνέπεια, να υποχρεώσει αλληλεγγύως το Συμβούλιο και την Επιτροπή να τους καταβάλουν ως αποζημίωση για τη ζημία που υπέστησαν τα χρηματικά ποσά που ορίζουν στα δικόγραφά τους

 - να καταδικάσει το Συμβούλιο και την Επιτροπή αλληλεγγύως στα δικαστικά έξοδα.

40 Το Chambre nationale des courtiers maritimes de France ζητεί από το Πρωτοδικείο [νυν Γενικό Δικαστήριο]:

- να κρίνει παραδεκτή και βάσιμη την αγωγή στην υπόθεση T-440/03
- να καταδικάσει το Συμβούλιο και την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

41 Το Συμβούλιο και η Επιτροπή ζητούν από το Πρωτοδικείο [νυν Γενικό Δικαστήριο]:

- να απορρίψει τις αγωγές ως απαράδεκτες
- επικουρικώς, να απορρίψει τις αγωγές ως αβάσιμες
- να καταδικάσει τους ενάγοντες στα δικαστικά έξοδα.

42 Επιπλέον, η Επιτροπή ζητεί από το Πρωτοδικείο [νυν Γενικό Δικαστήριο] να καταδικάσει το Chambre nationale des courtiers maritimes de France στα δικαστικά του έξοδα, στην περίπτωση εκδόσεως ευνοϊκής αποφάσεως για τους ενάγοντες.

Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

Επί των αρχών που διέπουν τη θεμελίωση εξωσυμβατικής ευθύνης

- ⁴³ Όπως αναγνωρίζεται κατά πάγια νομολογία, η θεμελίωση εξωσυμβατικής ευθύνης της Κοινότητας εξαρτάται από τη συνδρομή ενός συνόλου προϋποθέσεων που αναφέρονται στον παράνομο χαρακτήρα της συμπεριφοράς που προσάπτεται στο κοινοτικό όργανο, στην ύπαρξη πραγματικής ζημίας, καθώς και στην ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ της συμπεριφοράς αυτής και της προβαλλόμενης ζημίας (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 9ης Νοεμβρίου 2006, C-243/05 P, Agraz κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2006, σ. I-10833, σκέψη 26 της 9ης Σεπτεμβρίου 2008, C-120/06 P και C-121/06 P, FIAMM κ.λπ. κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, Συλλογή 2008, σ. I-6513, σκέψη 106, και της 30ής Απριλίου 2009, C-497/06 P, CAS Succhi di Frutta κατά Επιτροπής, που δεν έχει δημοσιευθεί στη Συλλογή, σκέψη 39).
- ⁴⁴ Ο σωρευτικός χαρακτήρας των προϋποθέσεων αυτών συνεπάγεται ότι, εφόσον δεν πληρούνται μία εκ των ως άνω προϋποθέσεων, η αγωγή αποζημίωσης πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της ενώ παρέλκει η εξέταση των υπολοίπων προϋποθέσεων (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 9ης Σεπτεμβρίου 1999, C-257/98 P, Lucaccioni κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. I-5251, σκέψεις 14 και 63 της 8ης Μαΐου 2003, C-122/01 P, T. Port κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. I-4261, σκέψη 30, και CAS Succhi di Frutta κατά Επιτροπής, σκέψη 43 ανωτέρω, σκέψη 40).

Επί του περιεχομένου της αγωγής

Συνοπτική επιχειρηματολογία των διαδίκων

- ⁴⁵ Στα δικόγραφά τους, οι ναυλομεσίτες ενάγοντες ζητούν να υποχρεωθεί η Κοινότητα, εκπροσωπούμενη από την Επιτροπή και το Συμβούλιο, να τους καταβάλει αποζημίωση για τις ζημίες που υπέστησαν εξαιτίας της καταργήσεως του προνομίου τους. Επισυνάπτουν στα δικόγραφά τους μια αξιολόγηση στην οποία περιλαμβάνεται,

καταρχάς, το ύψος των ζημιών αυτών για καθέναν εξ αυτών και, κατά δεύτερο λόγο, το ίδιο ποσό αφαιρουμένων των αποζημιώσεων που έλαβαν κατ' εφαρμογήν του νόμου 43-2001. Οι ενάγοντες προβάλλουν δύο εναλλακτικά αιτήματα, που αποβλέπουν αμφότερα στην αποκατάσταση των εν λόγω ζημιών.

46 Κατά κύριο λόγο, οι ενάγοντες ζητούν να τους καταβληθεί αποζημίωση για τη ζημία που υπέστησαν εξαιτίας της καταργήσεως, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 5 του κανονισμού 2913/92, του προνομίου που συνεπάγετο το καθεστώς του ναυλομεσίτη. Το αίτημα αυτό βασίζεται στην παραδοχή κατά την οποία το άρθρο 5 του κανονισμού 2913/92 απαγορεύει τη διατήρηση του προνομίου. Συγκεκριμένα, το άρθρο 5 του κανονισμού 2913/92 υπήρξε η αιτία για την οποία η Γαλλική Δημοκρατία θέσπισε τον νόμο 2001-43, ο οποίος κατήργησε το μονοπώλιο των ναυλομεσιτών. Εντούτοις, κατά τους ενάγοντες το άρθρο 5 του κανονισμού 2913/92 θεμελιώνει τόσο την υποκειμενική όσο και την αντικειμενική ευθύνη της Κοινότητας. Στην ουσία, οι ενάγοντες εκτιμούν ότι το άρθρο 5 του κανονισμού 2913/92 είναι παράνομο, καθότι αντιβαίνει στο άρθρο 45 ΕΚ, στην αρχή της ασφάλειας δικαίου, στη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη, στην αρχή της ίσης μεταχειρίσεως, στην αρχή της αναλογικότητας, καθώς και στα ιδιοκτησιακά τους δικαιώματα. Επιπλέον, ισχυρίζονται ότι, ανεξαρτήτως του ζητήματος της νομιμότητας της εν λόγω διατάξεως, η ζημία που υπέστησαν εξαιτίας του άρθρου 5 του κανονισμού 2913/92 έχει ειδικό και ασυνήθη χαρακτήρα.

47 Επικουρικώς, οι ενάγοντες ζητούν να τους καταβληθεί αποζημίωση για τη ζημία που υπέστησαν λόγω της καταργήσεως του προνομίου, που απέρρευε από το καθεστώς του ναυλομεσίτη, καθότι η Επιτροπή εσφαλμένως κίνησε κατά της Γαλλικής Δημοκρατίας τη διαδικασία για τη διαπίστωση παραβάσεως. Το αίτημα αυτό βασίζεται στην παραδοχή, σύμφωνα με την οποία το άρθρο 5 του κανονισμού 2913/92, που αφορά την αντιπροσώπευση στο τελωνείο, δεν εφαρμόζεται στις δραστηριότητες των ναυλομεσιτών, οι οποίοι μεσολαβούν στο τελωνείο. Επομένως, η Επιτροπή εσφαλμένως απηύθυνε, στις 3 Δεκεμβρίου 1997, αιτιολογημένη γνώμη στη Γαλλική Δημοκρατία, στην οποία ισχυριζόταν στην ουσία ότι η διατήρηση του μονοπωλίου των ναυλομεσιτών δεν συμβιβάζετο προς το άρθρο 5 του κανονισμού 2913/92. Η αιτιολογημένη αυτή γνώμη ανάγκασε τη Γαλλική Δημοκρατία να θεσπίσει τον νόμο 2001-43, που κατήργησε το μονοπώλιο των ναυλομεσιτών, με αποτέλεσμα να ευθύνεται η Κοινότητα για τις ζημίες που υπέστησαν οι ενάγοντες εξαιτίας της καταργήσεως του προνομίου τους.

48 Η Επιτροπή και το Συμβούλιο αμφισβητούν το παραδεκτό και το βάσιμο των αγωγών, τόσο ως προς το κύριο, όσο και ως προς το επικουρικό αίτημα. Επιπλέον, στην υπόθεση T-121/04, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι η αγωγή της Anne Le Boutillier είναι απαράδεκτη, διότι δεν διευκρινίστηκε με ποια βάση το εν λόγω πρόσωπο διαδέχθηκε τη Martine Le Boutillier στα δικαιώματά της.

Διευκρινίσεις ως προς το περιεχόμενο της διαφοράς που παρέσχαν οι διάδικοι κατά τη διάρκεια της δίκης

49 Κατά τη διάρκεια της δίκης, οι διάδικοι διευκρίνισαν το περιεχόμενο της μεταξύ τους διαφοράς.

50 Στο υπόμνημα αντικρούσεως της, η Επιτροπή παραιτήθηκε από την ένσταση απαραδέκτου που είχε προβάλει κατά της αγωγής της A. Le Boutillier στην υπόθεση T-121/04.

51 Εξάλλου, στις απαντήσεις τους στις γραπτές ερωτήσεις του Πρωτοδικείου [νυν Γενικού Δικαστηρίου], οι ενάγοντες, αφού υπενθύμισαν ότι οι ναυλομεσίτες προβαίνουν σε μεσιτεία και όχι σε αντιπροσώπευση, διευκρίνισαν ότι ασχολούνται με την ενώπιον του τελωνείου διαδικασία για τα πλοία και όχι με την προσκόμιση εμπορευμάτων στο τελωνείο. Επομένως, το άρθρο 5 του κανονισμού 2913/92 δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση τους, καθότι αφορά μόνον την αντιπροσώπευση κατά την προσκόμιση εμπορευμάτων στο τελωνείο.

52 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, οι ενάγοντες επεσήμαναν ότι η δραστηριότητα των ναυλομεσιτών ενώπιον των τελωνειακών αρχών εμπίπτει στα άρθρα 38, 43 και 44 του κανονισμού 2913/92, τα οποία διέπουν την προσκόμιση στο τελωνείο των εμπορευμάτων που εισέρχονται στο τελωνειακό έδαφος. Κατά τους ενάγοντες, η αναφερόμενη στο άρθρο 43 του κανονισμού 2913/92 συνοπτική διασάφηση ενώπιον των τελωνειακών αρχών αντιστοιχεί στην κατάθεση του «Δηλωτικού φορτίου», για το οποίο μεσολαβούν οι ναυλομεσίτες.

- 53 Τέλος, οι ενάγοντες δήλωσαν κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ότι αιτία της ζημίας τους δεν είναι το άρθρο 5 του κανονισμού 2913/92, αλλά η αιτιολογημένη γνώμη της Επιτροπής της 3ης Δεκεμβρίου 1997, στην οποία η Επιτροπή ερμήνευσε εσφαλμένως τη διάταξη αυτή, καθόσον έκρινε ότι το εν λόγω άρθρο απαγόρευε τη διατήρηση του μονοπωλίου των ναυλομεσιτών.

Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

- 54 Καταρχάς, το Γενικό Δικαστήριο διαπιστώνει ότι, δεδομένου του υπομνήματος αντικρούσεως της Επιτροπής, παρέλκει να εξετασθεί η ένταση απαραδέκτου που προέβαλε η Επιτροπή κατά της αγωγής της A. Le Boutillier στην υπόθεση T-121/04.
- 55 Εν συνεχεία, το Γενικό Δικαστήριο εκτιμά ότι, δεδομένης της αναφερόμενης στη σκέψη 53 ανωτέρω δηλώσεως των εναγόντων κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ότι αποκλειστική αιτία της ζημίας τους είναι η αιτιολογημένη γνώμη της 3ης Δεκεμβρίου 1997, παρέλκει η έκδοση αποφάσεως επί του αιτήματος αποζημιώσεως των εναγόντων, το οποίο προβλήθηκε κατά κύριο λόγο στα δικόγραφά τους και βασίζεται στην παραδοχή ότι η προβαλλόμενη ζημία οφείλεται στο άρθρο 5 του κανονισμού 2913/92, καθόσον αυτό απαγορεύει τη διατήρηση του μονοπωλίου των ναυλομεσιτών (βλ. σκέψη 46 ανωτέρω). Τα ζητήματα παραδεκτού και ουσίας που τέθηκαν με το αίτημα αποζημιώσεως των εναγόντων, το οποίο βασίζεται στην ως άνω παραδοχή, δεν θα εξετασθούν επομένως από το Γενικό Δικαστήριο.
- 56 Κατά συνέπεια, το Γενικό Δικαστήριο θα εξετάσει αποκλειστικώς το αίτημα αποζημιώσεως των εναγόντων, που υποβλήθηκε επικουρικώς στα δικόγραφά τους και στηρίζεται στην παραδοχή ότι η ζημία, την οποία υπέστησαν, οφείλεται στην αιτιολογημένη γνώμη της 3ης Δεκεμβρίου 1997. Το Γενικό Δικαστήριο θα εξετάσει καταρχάς την ένσταση απαραδέκτου που προέβαλε η Επιτροπή κατά των αγωγών, ισχυριζόμενη ότι δεν μπορεί να υποχρεωθεί η Κοινότητα να αποκαταστήσει ζημία που προκλήθηκε από την κίνηση διαδικασίας για τη διαπίστωση παραβάσεως. Στην ουσία, η ένσταση αυτή είναι η μόνη, μεταξύ των ενστάσεων που προβλήθηκαν στην επίδικη διαφορά, η οποία βασίζεται στην ως άνω παραδοχή και δεν αφορά το ζήτημα του καταλογισμού, το οποίο ανάγεται στην ουσία και όχι στο παραδεκτό μίας αγωγής αποζημιώσεως (βλ., συναφώς, απόφαση του Πρωτοδικείου της 29ης Ιανουαρίου 1998,

Τ-113/96, Dubois et Fils κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. ΙΙ-125, σκέψη 34). Εν συνεχεία και εφόσον απορριφθεί η ένταξη αυτή, το Γενικό Δικαστήριο θα εξετάσει τα ζητήματα ουσίας που τίθενται στις αγωγές αυτές.

Επί του παραδεκτού

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 57 Η Επιτροπή προβάλλει το απαράδεκτο της αγωγής, καθότι δεν μπορεί να υποχρεωθεί να αποκαταστήσει ζημία που προκλήθηκε από την κίνηση διαδικασίας για τη διαπίστωση παραβάσεως.
- 58 Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι δεν μπορεί να στοιχειοθετηθεί ευθύνη της Κοινότητας διότι δεν κίνησε διαδικασία για τη διαπίστωση παραβάσεως (βλ. διάταξη του Πρωτοδικείου της 14ης Ιανουαρίου 2004, Τ-202/02, Μακεδονικό Μετρό και Μηχανική κατά Επιτροπής, Συλλογή 2004, σ. ΙΙ-181, σκέψη 43 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Κατά την Επιτροπή, εφόσον ένας ιδιώτης δεν μπορεί να αμφισβητήσει το γεγονός ότι η Επιτροπή δεν κινεί διαδικασία για τη διαπίστωση παραβάσεως, είναι απολύτως λογικό να μην μπορεί ο ιδιώτης να αμφισβητήσει το γεγονός ότι η Επιτροπή κινεί μία τέτοια διαδικασία. Στο πλαίσιο του άρθρου 226 ΕΚ, μόνον το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος δύναται να αμφισβητήσει την κίνηση διαδικασίας για τη διαπίστωση παραβάσεως.
- 59 Η Επιτροπή εκτιμά ότι δεν είναι δυνατόν να της καταλογίζονται οι επιπτώσεις που συνεπάγεται για κράτος μέλος η εις βάρος του κίνηση διαδικασίας για τη διαπίστωση παραβάσεως. Η δράση ή η αδράνεια του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους δεν μπορεί εξίσου να καταλογίζεται στην Επιτροπή, ακριβώς όπως και η κίνηση ή μη της διαδικασίας.

- 60 Οι ενάγοντες, υποστηριζόμενοι από το παρεμβαίνον, αμφισβητούν ότι οι αγωγές τους ενδέχεται να είναι απαράδεκτες για τον λόγο ότι δεν μπορεί να στοιχειοθετηθεί ευθύνη της Επιτροπής για τη ζημία που προκλήθηκε από την κίνηση διαδικασίας για τη διαπίστωση παραβάσεως.

Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

- 61 Η Επιτροπή εκτιμά ότι αγωγή αποζημιώσεως, η οποία βασίζεται στο γεγονός ότι η ίδια κίνησε διαδικασία για τη διαπίστωση παραβάσεως, είναι απαράδεκτη καθότι, εφόσον δεν μπορεί να στοιχειοθετηθεί ευθύνη της για τη μη κίνηση διαδικασίας για τη διαπίστωση παραβάσεως, είναι απολύτως λογικό να μην μπορεί να στοιχειοθετηθεί ευθύνη για την κίνηση μιας τέτοιας διαδικασίας.
- 62 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία, είναι απαράδεκτη αγωγή αποζημιώσεως που στηρίζεται στην παράλειψη της Επιτροπής να κινήσει διαδικασία για τη διαπίστωση παραβάσεως δυνάμει του άρθρου 226 ΕΚ [νυν άρθρο 258 ΣΛΕΕ]. Συγκεκριμένα, κατά τη νομολογία αυτή, εφόσον η Επιτροπή δεν υποχρεούται να κινήσει διαδικασία του άρθρου 226 ΕΚ για τη διαπίστωση παραβάσεως, η απόφασή της να μην κινήσει τη διαδικασία αυτή δεν συνιστά, ούτως ή άλλως, παράνομη συμπεριφορά, οπότε δεν μπορεί να στοιχειοθετήσει εξωσυμβατική ευθύνη της Κοινότητας (διάταξη του Δικαστηρίου της 23ης Μαΐου 1990, C-72/90, *Asia Motor France κατά Επιτροπής*, Συλλογή 1990, σ. I-2181, σκέψεις 13 έως 15, και διατάξεις του Πρωτοδικείου της 3ης Ιουλίου 1997, T-201/96, *Smanor κ.λπ. κατά Επιτροπής*, Συλλογή 1997, σ. II-1081, σκέψεις 30 και 31 *Μακεδονικό Μετρό και Μηχανική κατά Επιτροπής*, σκέψη 58 ανωτέρω, σκέψεις 43 και 44). Επομένως, δεδομένου ότι η Επιτροπή ουδόλως υποχρεούται να κινήσει διαδικασία για τη διαπίστωση παραβάσεως, η παράλειψή της δεν μπορεί να στοιχειοθετήσει ευθύνη της Κοινότητας.
- 63 Εντούτοις, από το γεγονός ότι η παράλειψη κινήσεως διαδικασίας για τη διαπίστωση παραβάσεως δεν στοιχειοθετεί ευθύνη, δεν μπορεί να συναχθεί ότι η κίνηση μίας τέτοιας διαδικασίας εκ μέρους της Επιτροπής αποκλείει εξίσου κάθε ευθύνη της Κοινότητας.

- 64 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι η αγωγή αποζημιώσεως αποτελεί αυτοτελές ένδικο βοήθημα που επιτελεί ιδιαίτερη λειτουργία στο πλαίσιο του συστήματος παροχής έννομης προστασίας (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 28ης Απριλίου 1971, 4/69, Lütticke κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1969-1971, σ. 769, σκέψη 6, και του Πρωτοδικείου της 27ης Νοεμβρίου 2007, Τ-3/00 και Τ-337/04, Πιτσιόρλας κατά Συμβουλίου και ΕΚΤ, Συλλογή 2007, σ. ΙΙ-4779, σκέψη 283). Έχει ως αντικείμενο αίτημα αποκαταστάσεως ζημίας απορρέουσας από παράνομη πράξη ή συμπεριφορά καταλογιστέα σε κοινοτικό όργανο (βλ. απόφαση του Δικαστηρίου της 23ης Μαρτίου 2004, C-234/02 P, Διαμεσολαβητής κατά Lamberts, Συλλογή 2004, σ. Ι-2803, σκέψη 59 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 65 Ως εκ τούτου, ανεξαρτήτως εάν συνιστά πράξη δυνάμενη να προσβληθεί με προσφυγή ακυρώσεως (βλ. σκέψη 69 κατωτέρω), κάθε πράξη κοινοτικού οργάνου, ακόμα και εάν εξεδόθη από αυτό κατά την άσκηση της διακριτικής του ευχέρειας, μπορεί, καταρχήν, να αποτελέσει αντικείμενο αγωγής αποζημιώσεως (βλ., συναφώς, απόφαση του Πρωτοδικείου της 15ης Ιουνίου 1999, Τ-277/97, Ismeri Euroρα κατά Ελεγκτικού Συνεδρίου, Συλλογή 1999, σ. ΙΙ-1825, σκέψεις 109 και 110, η οποία επιβεβαιώθηκε κατ' αναίρεση με την απόφαση του Δικαστηρίου της 10ης Ιουλίου 2001, C-315/99 P, Ismeri Euroρα κατά Ελεγκτικού Συνεδρίου, Συλλογή 2001, σ. Ι-5281, σκέψη 41).
- 66 Η διακριτική ευχέρεια που διαθέτει ένα κοινοτικό όργανο δεν συνεπάγεται, στην ουσία, ότι απαλλάσσεται από την υποχρέωσή του να ενεργεί σύμφωνα, τόσο με τους υπέρτερους κανόνες δικαίου, όπως η Συνθήκη και οι γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου, όσο και με το σχετικό παράγωγο δίκαιο. Οσάκις αμφισβητείται η νομιμότητα πράξεως στο πλαίσιο αγωγής αποζημιώσεως, η πράξη αυτή μπορεί κατά συνέπεια να εκτιμηθεί βάσει των υποχρεώσεων που υπέχει το συγκεκριμένο κοινοτικό όργανο.
- 67 Αντίθετη προσέγγιση θα αντέβαινε σε μία Κοινότητα δικαίου και θα στερούσε την αγωγή αποζημιώσεως από την πρακτική της αποτελεσματικότητα, καθόσον θα εμπόδιζε τον δικαστή να εκτιμήσει, στο πλαίσιο μίας τέτοιας αγωγής, τη νομιμότητα πράξεως κοινοτικού οργάνου (απόφαση Διαμεσολαβητής κατά Lamberts, σκέψη 64 ανωτέρω, σκέψη 61).
- 68 Κατά συνέπεια, εφόσον η Επιτροπή, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της βάσει του άρθρου 226 ΕΚ, εκτιμά ελεύθερα κατά πόσον είναι σκόπιμο να στραφεί ή όχι κατά κράτους μέλους, ασκώντας προσφυγή λόγω παραβάσεως, χωρίς να χρειάζεται να

δικαιολογήσει την επιλογή της (απόφαση του Δικαστηρίου της 26ης Ιουνίου 2001, C-70/99, Επιτροπή κατά Πορτογαλίας, Συλλογή 2001, σ. I-4845, σκέψη 17) και εφόσον μπορεί, επομένως, να του απευθύνει, υπό τις ίδιες συνθήκες, αιτιολογημένη γνώμη στο πλαίσιο ασκήσεως των αρμοδιοτήτων της, δεν μπορεί να αποκλειστεί το ενδεχόμενο, σε όλως εξαιρετικές περιστάσεις, να μπορέσει ένας ιδιώτης να αποδείξει ότι μία τέτοια αιτιολογημένη γνώμη είναι παράνομη εξαιτίας κατάφωρης παραβάσεως νομικού κανόνα, ικανής να του προκαλέσει ζημία (βλ., συναφώς, απόφαση Διαμεσολαβητής κατά Lamberts, σκέψη 64 ανωτέρω, σκέψη 52, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 10ης Απριλίου 2002, T-209/00, Lamberts κατά Διαμεσολαβητή, Συλλογή 2002, σ. II-2203, σκέψη 57).

69 Το γεγονός ότι αιτιολογημένη γνώμη της Επιτροπής, εκδοθείσα κατ' εφαρμογήν του άρθρου 226, πρώτο εδάφιο, ΕΚ, δεν συνιστά πράξη που προορίζεται να παραγάγει δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα έναντι τρίτων και, επομένως, η εν λόγω γνωμοδότηση δεν συνιστά πράξη δεκτική προσφυγής ακυρώσεως (βλ., συναφώς, απόφαση του Δικαστηρίου της 1ης Μαρτίου 1966, 48/65, Lütticke κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1965-1968, σ. 243 διατάξεις του Πρωτοδικείου της 16ης Φεβρουαρίου 1998, T-182/97, Smanog κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-271, σκέψη 28, και της 5ης Σεπτεμβρίου 2006, T-242/05, ΑΕΡ1 κατά Επιτροπής, που δεν έχει δημοσιευθεί στη Συλλογή, σκέψη 30) δεν επηρεάζει την ανωτέρω εκτίμηση. Στην ουσία, μία αιτιολογημένη γνώμη μπορεί, καταρχήν, να προκαλέσει ζημία σε τρίτους εξαιτίας του παρανόμου περιεχομένου της. Επομένως, δεν μπορεί, παραδείγματος χάρη, να αποκλεισθεί το ενδεχόμενο ότι η Επιτροπή, δημοσιοποιώντας σε αιτιολογημένη γνώμη εμπιστευτικές πληροφορίες, προκαλεί ζημία στα άτομα τα οποία της είχαν εμπιστευθεί τις εν λόγω πληροφορίες. Ομοίως, δεν μπορεί να αποκλεισθεί το ενδεχόμενο να περιέχονται σε αιτιολογημένη γνώμη ανακριβείς πληροφορίες σχετικά με ορισμένα πρόσωπα, ικανές να τους προκαλέσουν ζημία.

70 Εντούτοις, το ζήτημα κατά πόσον αιτιολογημένη γνώμη ενδέχεται να στοιχειοθετήσει ευθύνη της Κοινότητας ανάγεται στην εξέταση της ουσίας και όχι του παραδεκτού της αγωγής.

71 Ως εκ τούτου, η ένσταση απαραδέκτου που προέβαλε η Επιτροπή πρέπει να απορριφθεί.

Επί της ουσίας

Επί της υπάρξεως κατάφωρης παραβάσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 72 Οι ενάγοντες υποστηρίζουν, στην ουσία, ότι η αιτιολογημένη γνώμη της 3ης Δεκεμβρίου 1997, η οποία καλεί τη Γαλλική Δημοκρατία να τροποποιήσει το άρθρο L-131-2 του εμπορικού κώδικα, καθόσον αυτό απονέμει στους ναυλομεσίτες προνόμιο μη συμβατό προς το άρθρο 5 του κανονισμού 2913/92, είναι εσφαλμένη, καθότι το άρθρο αυτό δεν εφαρμόζεται στις δραστηριότητες των ναυλομεσιτών.
- 73 Η Επιτροπή και το Συμβούλιο αμφισβητούν την επιχειρηματολογία αυτή.

Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

- 74 Καταρχάς, πρέπει να υπομνησθεί ότι, οσάκις αμφισβητείται η νομιμότητα νομικής πράξεως, η θεμελίωση εξωσυμβατικής ευθύνης της Κοινότητας εξαρτάται από την ύπαρξη κατάφωρης παραβάσεως νομικού κανόνα, σκοπός του οποίου είναι η απονομή δικαιωμάτων στους ιδιώτες (βλ. απόφαση του Πρωτοδικείου της 12ης Σεπτεμβρίου 2007, Τ-259/03, Νικολάου κατά Επιτροπής, που δεν έχει δημοσιευθεί στη Συλλογή, σκέψη 39 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Όσον αφορά την προϋπόθεση αυτή, αποφασιστικό κριτήριο για να θεωρηθεί μια παράβαση του κοινοτικού δικαίου κατάφωρη είναι το αν συντρέχει, εκ μέρους κοινοτικού οργάνου, πρόδηλη και σοβαρή υπέρβαση των ορίων που επιβάλλονται στη διακριτική του ευχέρεια [αποφάσεις του Δικαστηρίου της 4ης Ιουλίου 2000, C-352/98 P, Bergaderm και Goupil κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. I-5291, σκέψεις 43 και 44, και της 19ης Απριλίου 2007, C-282/05 P, Holcim (Deutschland) κατά Επιτροπής, Συλλογή 2007, σ. I-2941, σκέψη 47].

- 75 Εν συνεχεία, πρέπει να υπομνησθεί ότι η διαδικασία για τη διαπίστωση παραβάσεως, όπως ρυθμίζεται στο άρθρο 226 ΕΚ, αποτελεί ιδιαίτερη διαδικασία, σκοπός της οποίας είναι να επιτραπεί στην Επιτροπή, ως θεματοφύλακα των συνθηκών (βλ., συναφώς, άρθρο 211 ΕΚ), να διασφαλίσει την τήρηση του κοινοτικού δικαίου από τα κράτη μέλη (βλ., συναφώς, απόφαση του Δικαστηρίου της 11ης Αυγούστου 1995, C-431/92, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλογή 1995, σ. I-2189, σκέψη 21). Επιτρέπει στην Επιτροπή να επιτυγχάνει, μετά την έκδοση αιτιολογημένης γνώμης και εφόσον το κράτος μέλος-αποδέκτης της δεν συμμορφωθεί με αυτήν, τη δικαστική διαπίστωση των παραβάσεων που του καταλογίζονται. Μόνον το Δικαστήριο έχει αρμοδιότητα να διαπιστώνει ότι ένα κράτος μέλος παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το κοινοτικό δίκαιο (διάταξη της 16ης Φεβρουαρίου 1998, Smanog κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 69 ανωτέρω, σκέψη 28).
- 76 Επομένως, εφόσον η Επιτροπή εκτιμά ελεύθερα κατά πόσον είναι σκόπιμο να κινήσει διαδικασία για τη διαπίστωση παραβάσεως (απόφαση Επιτροπή κατά Πορτογαλίας, σκέψη 68 ανωτέρω, σκέψη 17), δεν μπορεί να διαπιστώνει κατά τρόπο δεσμευτικό μία τέτοια παράβαση. Συγκεκριμένα, κατά τη διάρκεια διαδικασίας για τη διαπίστωση παραβάσεως, η Επιτροπή δύναται να εκδώσει γνώμη μόνο σε σχέση με την παράβαση του κοινοτικού δικαίου από κράτος μέλος. Εφόσον, στη γνώμη αυτή, περιορίζεται στο να λάβει θέση για το εάν κράτος μέλος αθέτησε πράγματι τις κοινοτικές του υποχρεώσεις, η έκδοση αιτιολογημένης γνώμης δεν μπορεί να συνεπάγεται κατάφωρη παράβαση νομικού κανόνα, σκοπός του οποίου είναι η απονομή δικαιωμάτων στους ιδιώτες.
- 77 Συνεπώς, ακόμα και εάν η Επιτροπή λάβει σε αιτιολογημένη γνώμη εσφαλμένη θέση ως προς το περιεχόμενο του κοινοτικού δικαίου, το γεγονός αυτό δεν μπορεί να στοιχειοθετήσει κατάφωρη παράβαση, ικανή να θεμελιώσει ευθύνη της Κοινότητας. Τα αιτήματα αποζημιώσεως των εναγόντων είναι, ως εκ τούτου, αβάσιμα.
- 78 Αντιθέτως, εάν οι εκτιμήσεις που διατυπώνονται σε αιτιολογημένη γνώμη υπερβαίνουν τη διαπίστωση περί υπάρξεως παραβάσεως από κράτος μέλος, ή εάν άλλες κινήσεις της Επιτροπής στο πλαίσιο διαδικασίας για τη διαπίστωση παραβάσεως υπερβαίνουν τις αρμοδιότητες που της έχουν ανατεθεί, όπως παραδείγματος χάρη η υπαίτια δημοσιοποίηση επαγγελματικών απορρήτων ή πληροφοριών που προσβάλλουν την υπόληψη ενός προσώπου, οι εκτιμήσεις ή ενέργειες αυτές ενδέχεται να στοιχειοθετούν παράβαση, ικανή να θεμελιώσει ευθύνη της Κοινότητας. Διαπιστώνεται, εντούτοις, ότι, στην προκειμένη περίπτωση, δεν προβάλλεται τέτοια παράβαση.

Επί της αιτιώδους συνάφειας

Εισαγωγή

- 79 Ανεξαρτήτως της υπάρξεως κατάφωρης παραβάσεως, το Γενικό Δικαστήριο εκτιμά ότι πρέπει επίσης να εξακριβωθεί η ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ της αιτιολογημένης γνώμης, που εξέδωσε η Επιτροπή στις 3 Δεκεμβρίου 1997 και της ζημίας που προβάλλουν οι ενάγοντες.

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 80 Κατά τους ενάγοντες, το Συμβούλιο παραδέχεται ότι ο νόμος 2001-43, που επέφερε την απώλεια του προνομίου των ναυλομεσιτών, προκαλώντας τους, κατά συνέπεια, ζημία, θεσπίστηκε με βάση την αιτιολογημένη γνώμη της Επιτροπής της 3ης Δεκεμβρίου 1997.
- 81 Ισχυρίζονται ότι η Γαλλική Δημοκρατία, που ήταν ο αποδέκτης της αιτιολογημένης αυτής γνώμης, δεν είχε ελευθερία εκτιμήσεως για τη λήψη εθνικού μέτρου εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου. Η ονομασία του νόμου 2001-43 αποδεικνύει ότι οι γαλλικές αρχές συμμορφώθηκαν απλώς στις εντολές της Επιτροπής, οι οποίες περιείχονταν στην αιτιολογημένη γνώμη της 3ης Δεκεμβρίου 1997.
- 82 Επομένως δεν παρεμβάλλεται ο νόμος 2001-43 μεταξύ της ζημιόγνου κοινοτικής πράξεως και της ζημίας. Ως εκ τούτου, η ζημία που υπέστησαν οι ενάγοντες καταλογίζεται πλήρως στην Επιτροπή, παρά τη θέσπιση εκ μέρους της Γαλλικής Δημοκρατίας του νόμου 2001-43, και μόνον ο κοινοτικός δικαστής είναι αρμόδιος να εκδικάσει αίτηση αποκαταστάσεως μίας τέτοιας ζημίας.

- 83 Οι ενάγοντες επισημαίνουν ότι η αποκλειστική ευθύνη της Κοινότητας, εκπροσωπούμενης από την Επιτροπή δεδομένης της συμμετοχής της στην κατάρτιση της επίμαχης πράξεως, αποτελεί το αντιστάθμισμα των περιορισμών και των απωλειών κυριαρχίας των κρατών μελών για τη δημιουργία της τελωνειακής ενώσεως.
- 84 Το Συμβούλιο και η Επιτροπή αμφισβητούν την επιχειρηματολογία αυτή.

Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

- 85 Στο πλαίσιο αγωγής αποζημιώσεως, αιτώδης συνάφεια γίνεται δεκτή εφόσον υφίσταται άμεση συνάφεια αιτίου και αποτελέσματος μεταξύ της συμπεριφοράς που προσάπτεται στο συγκεκριμένο όργανο και της προβαλλόμενης ζημίας, συνάφεια την οποία οφείλει να αποδείξει ο ενάγων. Επομένως, η προσαπτόμενη συμπεριφορά πρέπει να είναι η αποφασιστική αιτία της ζημίας (βλ., συναφώς, απόφαση CAS Succhi di Frutta κατά Επιτροπής, σκέψη 43 ανωτέρω, σκέψη 59 απόφαση του Πρωτοδικείου της 30ής Σεπτεμβρίου 1998, T-149/96, Coldiretti κ.λπ. κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-3841, σκέψη 101 διάταξη του Πρωτοδικείου της 12ης Δεκεμβρίου 2000, T-201/99, Royal Olympic Cruises κ.λπ. κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. II-4005, σκέψη 26 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, επιβεβαιωθείσα, κατ' αναίρεση με διάταξη του Δικαστηρίου της 15ης Ιανουαρίου 2002, C-49/01 P, Royal Olympic Cruises κ.λπ. κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, που δεν έχει δημοσιευθεί στη Συλλογή, και απόφαση Πιτσιόρλας κατά Συμβουλίου και ΕΚΤ, σκέψη 64 ανωτέρω, σκέψη 292).
- 86 Εντούτοις, όσον αφορά την ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ της αιτιολογημένης γνώμης της 3ης Δεκεμβρίου 1997 και της ζημίας που προβάλλουν οι ενάγοντες, πρέπει καταρχάς να επισημανθεί ότι οι μόνες πράξεις, στην έκδοση των οποίων μπορεί να οδηγηθεί η Επιτροπή στο πλαίσιο της διαδικασίας για τη διαπίστωση παραβάσεως που διέπεται από το άρθρο 226 ΕΚ, είναι εκείνες που απευθύνονται στα κράτη μέλη (βλ. διάταξη του Πρωτοδικείου της 2ας Δεκεμβρίου 2003, T-334/02, Βιομηχανία Συσκευασίας Τυποποίησης και Συντήρησης Αγροτικών Προϊόντων κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. II-5121, σκέψη 44 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Η διαδικασία αυτή δεν αφορά κατά συνέπεια παρά μόνον τις σχέσεις μεταξύ Επιτροπής και κρατών μελών.

- 87 Ακολούθως, πρέπει να επισημανθεί ότι η διαδικασία για τη διαπίστωση παραβάσεως του άρθρου 226 ΕΚ περιλαμβάνει το προ της ασκήσεως της προσφυγής ή διοικητικό στάδιο και το δικαστικό στάδιο. Επομένως, εάν η Επιτροπή κρίνει ότι κράτος μέλος έχει παραβεί κάποια υποχρέωσή του, κινεί καταρχάς το προδικαστικό στάδιο της διαδικασίας, στο πλαίσιο του οποίου παρέχει στο οικείο κράτος μέλος τη δυνατότητα να διατυπώσει την άποψή του επί της παραβάσεως που του προσάπτεται. Η Επιτροπή ολοκληρώνει το προδικαστικό αυτό στάδιο απευθύνοντας αιτιολογημένη γνώμη στο συγκεκριμένο κράτος μέλος. Ο σκοπός της προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασίας, η οποία προβλέπεται στο άρθρο 226 ΕΚ, έγκειται στο να δοθεί στο οικείο κράτος μέλος η δυνατότητα να συμμορφωθεί προς τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το κοινοτικό δίκαιο ή να προβάλει λυσιτελώς τους αμυντικούς του ισχυρισμούς κατά των αιτιάσεων που διατυπώνει η Επιτροπή (απόφαση του Δικαστηρίου της 18ης Ιουλίου 2007, C-490/04, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλογή 2007, σ. I-6095, σκέψη 25). Το κράτος μέλος δεν υποχρεούται, επομένως, να συμμορφωθεί με την αιτιολογημένη αυτή γνώμη, αλλά μπορεί να το πράξει, εφόσον κρίνει ότι η Επιτροπή αδικώς του προσάπτει την παράβαση.
- 88 Μόνον εάν το εν λόγω κράτος μέλος δεν συμμορφωθεί με την αιτιολογημένη γνώμη που του απηύθυνε η Επιτροπή, εντός της προθεσμίας που του ετάχθη σχετικώς, μπορεί η Επιτροπή, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 226, δεύτερο εδάφιο, ΕΚ, να κινήσει το δικαστικό στάδιο της διαδικασίας ασκώντας προσφυγή για τη διαπίστωση παραβάσεως ενώπιον του Δικαστηρίου (βλ. απόφαση του Δικαστηρίου της 18ης Μαΐου 2006, C-221/04, Επιτροπή κατά Ισπανίας, Συλλογή 2006, σ. I-4515, σκέψη 22 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 89 Η βάσει του άρθρου 226 ΕΚ ασκηθείσα προσφυγή σκοπεί στην αναγνώριση της εκ μέρους κράτους μέλους αθετήσεως των κοινοτικών του υποχρεώσεων, η δε αναγνώριση μιας τέτοιας παραβάσεως υποχρεώνει, κατά το γράμμα του άρθρου 228 ΕΚ, το συγκεκριμένο κράτος μέλος να λάβει τα μέτρα που απαιτούνται για την εκτέλεση της αποφάσεως του Δικαστηρίου (απόφαση του Δικαστηρίου της 14ης Απριλίου 2005, C-104/02, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλογή 2005, σ. I-2689, σκέψη 49).
- 90 Δεδομένου αφενός ότι η διαδικασία για τη διαπίστωση παραβάσεως, που κινείται από την Επιτροπή δυνάμει του άρθρου 22 ΕΚ, αφορά μόνον τη σχέση μεταξύ της Επιτροπής και του οικείου κράτους μέλους, αφετέρου ότι μία τέτοια διαδικασία καταλήγει καταρχάς στην έκδοση αιτιολογημένης γνώμης, ως προς την οποία το οικείο κράτος μέλος μπορεί είτε να συμμορφωθεί είτε να την αγνοήσει, πρέπει να εξεταστεί κατά πόσο, στην προκειμένη περίπτωση, η αιτιολογημένη γνώμη της Επιτροπής της 3ης Δεκεμβρίου 1997 αποτέλεσε, εκ του περιεχομένου της, την καθοριστική αιτία της ζήτησης που προβάλλουν οι ενάγοντες.

- 91 Σημειώτέον, συναφώς, ότι στην εν λόγω αιτιολογημένη γνώμη η Επιτροπή διαπίστωσε ότι, διασφαλίζοντας, δυνάμει του άρθρου L-131-2 του εμπορικού κώδικα, υπέρ των ναυλομεσιτών την αντιπροσώπευση για τη διεκπεραίωση των πράξεων και των διατυπώσεων που συνδέονται με την ενώπιον του τελωνείου διαδικασία, η Γαλλική Δημοκρατία παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει βάσει του άρθρου 5, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού 2913/92. Η Επιτροπή κάλεσε επίσης τη Γαλλική Δημοκρατία να λάβει τα μέτρα που είναι αναγκαία για τη συμμόρφωσή της προς την αιτιολογημένη αυτή γνώμη εντός προθεσμίας δύο μηνών.
- 92 Εντούτοις, το γεγονός ότι, στην αιτιολογημένη γνώμη της 3ης Δεκεμβρίου 1997, η Επιτροπή έκρινε —ενδεχομένως εσφαλμένως— ότι το άρθρο L-131-2 του εμπορικού κώδικα ήταν μη συμβατό προς το κοινοτικό δίκαιο δεν ασκεί επιρροή στην προκειμένη περίπτωση, δεδομένου ότι η εν λόγω αιτιολογημένη γνώμη δεν επέβαλλε στο κράτος μέλος να τροποποιήσει τη νομοθεσία του. Στην ουσία, στο πλαίσιο μίας διαδικασίας για τη διαπίστωση παραβάσεως, μόνο μία απόφαση του Δικαστηρίου μπορεί να έχει τέτοια δεσμευτική ισχύ.
- 93 Ελλείψει δεσμευτικής ισχύος της αιτιολογημένης γνώμης της 3ης Δεκεμβρίου 1997, στο μέτρο που μέσω αυτής η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι η Γαλλική Δημοκρατία παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το κοινοτικό δίκαιο, η αιτιολογημένη αυτή γνώμη δεν μπορεί να θεωρηθεί ως η καθοριστική αιτία της ζημίας που προβάλλουν οι ενάγοντες. Ως εκ τούτου, δεν αποδεικνύεται η ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ της προβαλλόμενης ζημίας και της γενεσιουργού της αιτίας, η οποία, κατά τους ενάγοντες, είναι η αιτιολογημένη γνώμη της 3ης Δεκεμβρίου 1997.
- 94 Κατά συνέπεια, οι αγωγές πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμες.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 95 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου.

- 96 Επειδή οι ενάγοντες ηττήθηκαν, πρέπει να καταδικαστούν στα δικαστικά έξοδα, σύμφωνα με το αίτημα του Συμβουλίου και της Επιτροπής.
- 97 Εξάλλου, κατά το άρθρο 87, παράγραφος 4, τρίτο εδάφιο, του Κανονισμού Διαδικασίας, το Γενικό Δικαστήριο μπορεί να κρίνει ότι ο παρεμβαίνων φέρει τα δικαστικά του έξοδα. Εν προκειμένω, η παρεμβαίνουσα υπέρ της προσφεύγουσας φέρει τα δικαστικά της έξοδα.
- 98 Εν προκειμένω, το παρεμβαίνον άσκησε παρέμβαση, στην υπόθεση Τ-440/03, υπέρ των ηττηθέντων εναγόντων. Συνεπώς, το Γενικό Δικαστήριο κρίνει ότι το παρεμβαίνον πρέπει να φέρει τα δικαστικά του έξοδα.
- 99 Η Επιτροπή και το Συμβούλιο φέρουν τα δικαστικά τους έξοδα που οφείλονται στην παρέμβαση, καθότι δεν είχαν ζητήσει την καταδίκη του παρεμβαίνοντος στα δικαστικά έξοδα, σε περίπτωση απορρίψεως των αγωγών.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα)

αποφασίζει:

1) Απορρίπτει τις αγωγές.

II - 4918

- 2) Ο Jean Arizmendi και οι λοιποί 60 ενάγοντες των οποίων τα ονόματα περιλαμβάνονται σε παράρτημα φέρουν τα δικαστικά τους έξοδα, καθώς και τα έξοδα του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
- 3) Το Chambre nationale des courtiers maritimes de France φέρει τα δικαστικά του έξοδα.
- 4) Το Συμβούλιο και η Επιτροπή φέρουν τα δικαστικά τους έξοδα που οφείλονται στην παρέμβαση του Chambre nationale des courtiers maritimes de France.

Azizi

Cremona

Frimodt Nielsen

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 18 Δεκεμβρίου 2009.

(υπογραφές)

Παράρτημα

Υπόθεση Τ-440/03,

Alain Assier de Pompignan, κάτοικος Fort-de-France (Γαλλία),

Bruno Bachemont, κάτοικος Δουνκέρκης (Γαλλία),

Κληρονόμοι του Frédéric Blanchy, κάτοικοι Μπορντώ (Γαλλία),

Stéphane De Borville, κάτοικος Δουνκέρκης,

Jean-Pierre Caradec, κάτοικος Βρέστης (Γαλλία),

Jean-Jacques Caruel, κάτοικος Baie Mahault (Γαλλία),

Christian Colin-Olivier, κάτοικος Χάβρης (Γαλλία),

Édouard Croze, κάτοικος Νίκαιας (Γαλλία),

Philippe Demonchy, κάτοικος Boulogne-sur-mer (Γαλλία),

Κληρονόμος του Jacques Durand-Viel, κάτοικος Lacanau (Γαλλία),

Michel Elain, κάτοικος Βρέστης,

Bernard Flandin, κάτοικος Rouen (Γαλλία),

Patrick Foissey, κάτοικος Calais (Γαλλία),

François Boyer de la Giroday, κάτοικος Bassens (Γαλλία),

Thierry Gelée, κάτοικος Tréport (Γαλλία),

Stanislas Gomercic, κάτοικος Μασσαλίας (Γαλλία),

Michel Hecquet, κάτοικος Δουνκέρκης,

Jacques Héliard, κάτοικος Νάντης (Γαλλία),

Xavier Humann, κάτοικος Χάβρης,

Francis Humann, κάτοικος Rouen,

Michel Jolivet, κάτοικος Montoir (Γαλλία),

Guy Jourdan-Barry, κάτοικος Μασσαλίας,

Pierre Lambot, κάτοικος Sables-d'Olonne (Γαλλία),

Pierre Laurent, κάτοικος Rochefort (Γαλλία),

Joachim Lefebvre, κάτοικος Δουνκέρκης,

Didier Levasseur, κάτοικος Χάβρης,

Alexis Lobadowski, κάτοικος Χάβρης,

Κληρονόμοι του Erik Martin, κάτοικοι Χάβρης,

Éric Mascle, κάτοικος Port-la-Nouvelle (Γαλλία),

Catherine Meclot, κάτοικος Basse-Terre (Γαλλία),

Loïc Morice, κάτοικος Βρέστης,

Roger Phelippeau, κάτοικος Toulon (Γαλλία),

Serge Pierre, κάτοικος Δουνκέρκης,

Jean-Pierre Porry, κάτοικος Fort-de-Gaλλία,

Antoine Ravisse, κάτοικος Calais,

Κληρονόμος του Félix Rogliano, κάτοικος Port-de-Bouc (Γαλλία),

François Sédard, κάτοικος Venosc (Γαλλία),

Raymond Schmit, κάτοικος Pointe-à-Pitre (Γαλλία),

Jean-Philippe Taconet, κάτοικος Χάβρης,

Lionel Taconet, κάτοικος Rouen,

Philippe Thillard, κάτοικος Χάβρης,

Olivier Vallois, κάτοικος Δουνκέρκης,

Daniel-Guy Voillot, κάτοικος Χάβρης.

Υπόθεση T-121/04,

Henri Boquien, κάτοικος Μπορντώ,

Yves Delamaire, κάτοικος Saint-Malo (Γαλλία),

Éric Eltvedt, κάτοικος Μασσαλίας,

Thierry Ferran, κάτοικος Port-Vendres (Γαλλία),

Didier Frisch, κάτοικος Sète (Γαλλία),

Merri Jacquemin, κάτοικος Larmor-Plage (Γαλλία),

Κληρονόμοι της Anne Le Boutillier, κάτοικοι La Rochelle (Γαλλία),

Pierre-Olivier Le Normand de Bretteville, κάτοικος Port-de-Bouc,

Gérard Lesaignoux, κάτοικος Sète,

Jean-Pierre Roger, κάτοικος Plerin (Γαλλία),

Michel Roy, κάτοικος Saint-Malo,

Léon Ruggiero, κάτοικος Sète,

Pascal Vialard, κάτοικος Sète.

Υπόθεση T-171/04,

Daniel Surget, κάτοικος Χερβούργου (Γαλλία).

Υπόθεση Τ-208/04,

Dominique Hardy, κάτοικος Coudeville-Plage (Γαλλία).

Υπόθεση Τ-365/04,

Dominique Cantoni, κάτοικος Μασσαλίας.

Υπόθεση Τ-484/04,

François Pilat, κάτοικος Honfleur (Γαλλία).

Πίνακας περιεχομένων

Το νομικό πλαίσιο	Π - 4889
Πραγματικά περιστατικά	Π - 4894
Αρχικό καθεστώς των ναυλομεσιτών	Π - 4894
Ιστορικό και φύση του καθεστώτος του ναυλομεσίτη	Π - 4894
Συνέπειες του υβριδικού καθεστώτος των ναυλομεσιτών	Π - 4894
— Γενικό πλαίσιο των σχετικών υποχρεώσεων και δικαιωμάτων	Π - 4894
— Υλικό πεδίο εφαρμογής του προνομίου	Π - 4895
— Εδαφικό και προσωπικό πεδίο εφαρμογής του προνομίου	Π - 4896
— Υποχρεώσεις που απορρέουν από το καθήκον του δημόσιου λειτουργού	Π - 4896
— Δικαιώματα που απορρέουν από το καθήκον του δημόσιου λειτουργού	Π - 4897
Κατάργηση του προνομίου των ναυλομεσιτών	Π - 4897
Έκδοση του κανονισμού 2913/92 και διαδικασία για τη διαπίστωση παραβάσεως	Π - 4897
Τροποποίηση της γαλλικής νομοθεσίας.	Π - 4899
Διαδικασία	Π - 4900
Αιτήματα των διαδίκων	Π - 4902
Προκαταρκτικές παρατηρήσεις	Π - 4904
Επί των αρχών που διέπουν τη θεμελίωση εξωσυμβατικής ευθύνης	Π - 4904
Επί του περιεχομένου της αγωγής	Π - 4904
Συνοπτική επιχειρηματολογία των διαδίκων	Π - 4904
Διευκρινίσεις ως προς το περιεχόμενο της διαφοράς που παρέσχαν οι διάδικοι κατά τη διάρκεια της δίκης	Π - 4906
Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου	Π - 4907
Επί του παραδεκτού	Π - 4908
	Π - 4925

Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 4908
Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου	II - 4909
Επί της ουσίας	II - 4912
Επί της υπάρξεως κατάφωρης παραβάσεως	II - 4912
Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 4912
Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου	II - 4912
Επί της αιτιώδους συνάφειας	II - 4914
Εισαγωγή	II - 4914
Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 4914
Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου	II - 4915
Επί των δικαστικών εξόδων	II - 4917